

Bediüzzaman'ın dehası ve hıfzı

Mahfuz rumuzlu okuyucumuz: “Tarihçe-i Hayatta (s. 40'ta) Bediüzzaman Hazretlerinin Kur'ân'ı hızlı okuyarak saygısızlık olmasın diye hıfzetmediği yazıyor. Bu satırları nasıl anlamalıyız? Bu satırlardan, Bediüzzaman'ın hafız olmadığını anlamak doğru olur mu?”

Bahsettiğiniz satırları aynen buraya alalım: “Molla Said, günde bir-iki cüz okumak sûretiyle Kur'ân'ı hıfza başladı. Her gün, iki cüz ezber etmekle, Kur'ân'ın mühim bir kısmını hıfzına aldı. Fakat, iki sünûhât ile tekmili müyesser olmadı: Birincisi, Kur'ân'ın çok sür'atle okunması bir hürmetsizlik olmasın diye. İkincisi: Kur'ân hakâikının hıfzının daha ziyade lüzumu var diye kalbine gelmiş.”

Bu satırlarda sözü edilen hatıra, Bediüzzaman Hazretlerinin küçük yaşlarda yaptığı bir hıfz çalışmasıdır. Günde iki cüz ezberlemek sûretiyle Kur'ân'ın hıfzına başlıyor. Devam etseydi on beş günde Kur'ân'ı hıfzına alacağı anlaşılıyor. Fakat bu hız ile Kur'ân'a hürmetsizlik olacağını düşünerek, Kur'ân'ı bu hızda okumaktan haya ediyor ve hıfzını o an yarıda bırakıyor.

Fakat onun Kur'ân'ı yavaş da olsa daha sonra bir defa okumakla hıfz edecek bir zekâ ve hıfz gücüne sahip olduğunu şu hatıradan da anlıyoruz:

Yaklaşık on iki yaşlarındadır. Erzurum Bayezid'da Şeyh Mehmed Celâlî Hazretlerinin nezdinde üç ay zarfında seksen cilt kitabı bitirip icazet almış ve Siirt'e dönmüştür. Molla Fethullah hangi kitabı sordu ise, “Bitirdim” cevabını alınca şaşırıyor. Bu kadar kitabı bitirdiğini, hem de az zamanda bitirdiğini aklına sığıştıramıyor. Hayretinden diyor ki: “Geçen sene deli idin; bu sene de mi delisin?”

Ardından Bediüzzaman bahsettiği kitaplardan imtihan edilmeyi teklif ediyor. Molla Fethullah kendisini imtihan ediyor. Bütün sorularına Bediüzzaman, güzelce cevap veriyor. Molla Fethullah, “Pekâlâ zekâda hârikasınız, fakat hıfzınız nasıldır? Makamat-ı Harîriye'nin birkaç satırını iki defa okumakla hıfz edebilir misiniz?” diyerek Makamat-ı Harîriye kitabını uzatıyor. Molla Said kitabı eline alarak bir yaprağını bir defa okumakla hıfz ediyor ve ezberinden okuyor. Molla Fethullah diyor ki: “Zekâ ile hıfzın ifrat derecede bir kimsede bir araya gelmesi nadirdir.”¹

Bu durumda; Bedüzzaman'ın küçük yaşlarında Kur'ân hıfzı ile ilgili yaşadığı ve yukarıda bahsedilen hatırası, Bedüzzaman'ın küçük yaşlarda Kur'ân'a duyduğu saygıyı gösterir. Bu hatıra, daha sonraki yaşlarda Kur'ân'ı hıfzına alıp almadığı ile ilgili bir ip ucu vermez.

Hiç şüphe yoktur ki, böyle ender zekâ ve hıfz sahibi bir Kur'ân âlimi ve hizmetkârı için, Kur'ân gibi veciz, beliğ, fasih ve mu'cize bir kitabı bir defa yavaş okumakla bile hıfzına alabileceğini düşünmek çok büyük bir maharet olmasa gerek. Bunun sonradan nazara verilmesine bile gerek yoktur. Ki, nazara verilmemiştir. Zira bu âlimin Kur'ân'dan süzüp çıkardığı Risâle-i Nûr'un, Kur'ân'ın mânâ denizinden başka bir şey olmadığını görüyoruz. Bize o denize dalmak ve o denizi anlamaktan başka bir şey düşmüyor.

Dipnot:

1- Tarihçe-i Hayat, 33, 34.